

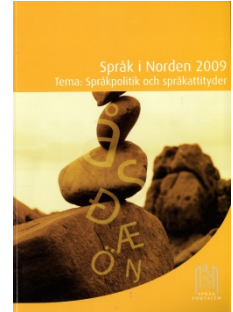
Sprog i Norden

Titel: Det nordiska språksamarbetet 2008

Forfatter: Hannele Ennab

Kilde: Sprog i Norden, 2009, s. 259-264

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Forfatterne og Netværket for sprognævnene i Norden

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Det nordiska språksamarbetet 2008

Hannele Ennab

Nordens språkråd är tillsatt av Nordiska ministerrådet och har ledningsansvar för det nordiska språksamarbetet. Språknämnderna i Norden samarbetar på flera områden genom ett gemensamt nätverk. **Nordiska nätverket** arrangerar konferenser och symposier, upprätthåller en gemensam webbplats, ger ut rapporter och årsboken *Språk i Norden*. Artikeln ger en överblick över nätverkets verksamhet år 2008 samt information om de viktigaste projekt och ärenden som Nordens språkråd behandlat under 2008.

Nordens språkråd

Nordens språkråd är ledningsgrupp för det nordiska språksamarbetet. Dess uppgift är att främja internordisk språkförståelse och språkbehärskning, stärka den nordiska språkgemenskapen och kunskapen om språken i Norden, främja en demokratisk språkpolitik och språksyn i Norden och stärka de nordiska språkens ställning i och utanför Norden. Nordens språkråd kan ta egna initiativ och bevilja stöd till alla former av insatser som medverkar till att uppnå dessa mål. Under 2008 har Olle Josephson på Språkrådet vid Institutet för språk och folkminnen i Sverige varit språkrådets ordförande.

Verksamhet

Nordens språkråd arbetade under 2008 för sista året som rådgivningsgrupp under Nordiska ministerrådet i den sammansättning och med de stadgar och uppgifter som gruppen haft sedan den bildades 2004 genom en sammanslagning av Ministerrådets språkpolitiska referensgrupp och Nordiska språkrådet. Från och med 2009 är Nordens språkråd en expertgrupp med något färre medlemmar och huvudsakligen rådgivande funktion.

En stor del av språkrådets energi ägnades därför den planerade omorganiseringen. Det gällde inte minst att säkerställa kontinuiteten i det nordiska språksam-

arbetet och se till att bl.a. kursverksamheten och språknämndernas samarbete kan fortsätta på effektivt sätt. Slutresultatet kan ses som tillfredsställande, rentav som en stärkning av samarbetet. Själva Nordens språkråd får en något reducerad roll med huvudsakligen rådgivande funktion utöver uppgiften som programkommitté för stödprogrammet Nordplus språk och kultur. I stället får nätverket för språknämnderna och språkråden i Norden en starkare ställning, fler uppgifter och mer ekonomiskt stöd, som gör det möjligt att upprätta en sekretariatsfunktion. Den etablerade kursverksamheten, dvs. Nordkurs (universiteten), Nordspråk (skollärarna) och de så kallade pärlorna (kursgårdar som Hanaholmen och Schæffergården) får sina medel säkrade för minst tre år framåt. Språknämndsnetzets sekretariat eller "koordinatorfunktion" (som placeras i Dansk Sprognævn) ska också samordna och ge stöd åt kursverksamheten, ge ut skrifter och administrera andra aktiviteter inom nordiskt språksamarbete. Modellen har en viss likhet med Nordiska språksekretariatet som verkade mellan 1978 och 1996, om än under mer anspråkslösa former.

Vid sidan av detta pågick den löpande verksamheten. Nordens språkråd fortsatte att följa upp Ministerrådets språkpolitiska deklaration och yttrade sig om förslaget till ny nordisk språkkonvention. Utbildningen av så kallade nordiska språkpiloter, alltså grannspråklärare som ska inspirera och aktivera sina kolleger, fortsatte framgångsrikt, liksom marknadsföringen av skrifterna "Nordisk litteratur til tjeneste" och "Nordens språk med rötter och fötter". För 2009 planeras en ny utgåva av "Att förstå varandra i Norden" och en konferens om Nordens språk och engelska som parallella språk på universiteten.

Nätverket för de nordiska språknämnderna

De nordiska språknämnderna samarbetar på flera områden genom sitt gemensamma nätverk. Nätverket arrangerar nordiska konferenser och seminarier, det ger ut en årsbok, konferensrapporter och andra skrifter. Nätverket ordnar varje år minst ett gemensamt möte där representanter för alla nordiska språknämnder deltar. Avsikten är att ge deltagarna både möjlighet att inhämta information om aktuella frågor inom språkvården och tillfälle att diskutera och byta erfarenheter. Verksamheten bekostas av Nordens språkråd.

Som nordisk sekreterare och kontaktperson för det nordiska samarbetet vid respektive språknämnd fungerade år 2008 följande personer: Pia Jarvad (Dansk Sprognævn), Charlotta af Hällström-Reijonen (Forskningscentralen för de inhemska språken), Ari Páll Kristinsson (Íslensk málnefnd), Rikke E. Hauge (Språkrådet,

Norge) och Birgitta Lindgren (Språkrådet, Sverige). Nätverkssekreterare var Hannele Ennab (Språkrådet, Sverige).

Möten och konferenser

Språknämndernas nätverksmöten

Nordiska nätverksmötet 2008 ägde rum den 3 september i samband med Nordiskt språkmöte – Nordmålforum 2008 i Helsingör i Danmark och det samlade ett 30-tal deltagare.

Vid nätverksmötet presenterades den *utredning av nämndernas språkdata-baser* som nätverksmötet i september 2007 beslutade att genomföra. Syftet med utredningen var att ta reda på hur nämndernas databaser kan harmonieras med varandra och anpassas till internationella standarder så att det smidigt går att utväxla material mellan nämnderna och göra det tillgängligt för framtida forskning. Vidare presenterades och jämfördes en dansk och en finsk enkätundersökning om språkrådgivning och diskussionen från mötet 2007 om en eventuell ny enkätundersökning i de nordiska länderna fortsatte.

Vid mötet diskuterades också ett nytt tema, nämligen *Språknämndernas och nätverkets webbplatser*. Webben uppfattas allmänt som en mycket viktig kanal ut till allmänheten, och de flesta nämnderna har också förnyat sina webbplatser under de senaste åren. De flesta är i stort sett nöjda med sina webbplatser, men det finns utvecklingsbehov och önskemål och samarbete är önskvärt.

Nätverksmötet beslutade att ge Arbetsgruppen för språkvård och språkteknologi i Norden (Astin) ny mandat på fyra år. Mer om arbetsgruppen finns i kapitel Språkteknologi.

Det 55:e nordiska språkmötet

Nordiskt språkmöte – Nordmålforum arrangerades 2008 av Nordens språkråd tillsammans med Dansk sprognaevn. Mötet ägde rum i Helsingör i Danmark 4–6 september 2008. Mötet med titeln *Nordisk konferens om språkbruk, språkliga attityder och språkpolitik* samlade ett åttiotal språkvetare från hela Norden. Programmet innehöll åtta föredrag med påföljande repliker och diskussioner. Flera av föredragen handlade om det stora forskningsprojektet om importord i Norden (Moderne importord i språka i Norden. Ei gransking av bruk, normer og språkholdninger), som är initierad av Nordisk språkråd och som fram till 2008 har re-

sulterat i tio delundersökningar. Föredragen och replikerna från mötet finns publicerade i denna skrift.

Seminarium om översättningsteknologi och flerspråkighet i Norden

Arbetsgruppen för språkteknologi i Norden (se avsnittet Språkteknologi) arrangerade ett seminarium om flerspråkighet och översättningsteknologi i Norden på Språkrådet i Oslo den 23-24 oktober 2008. Seminariet samlade ett trettiotal språkvårdare, översättare och språkteknologer som diskuterade översättningsteknologins utveckling och användning som stöd för flerspråkigheten i Norden. En rapport från seminariet kommer att utges.

Nordisk klarspråkskonferens

Den femte nordiska klarspråkskonferensen i det nordiska nätverkets regi anordnades med stöd från nordiska kollegor av Språkrådet vid Institutionen för språk och folkminnen den 16–18 oktober i Bålsta, Sverige. Temat för konferensen, som genomfördes med bidrag från Nordplus Nordiska språk och kultur, var *Myndigheternas webbplatser*. Konferensen samlade 85 språkvårdare och forskare från hela Norden.

Nordiska nätverkets webbplats

Nordiska nätverket har en gemensam webbplats: www.nordisk-sprakrad.no. Där finns information om det nordiska språksamarbetet, om aktuella projekt och konferenser, litteraturtips om språksituationen i Norden och om den nordiska språkförståelsen. Där finns också länkar till språknämnderna, Nordens språkråd, Nordiska ministerrådet och flera organisationer och föreningar som medverkar i språksamarbetet samt till olika projekt, elektroniska ordböcker, skrifter och rapporter. En del nordiska skrifter och rapporter går även att beställa via webbplatsen.

Språk i Norden

De nordiska språknämnderna har sedan 1956 gett ut en gemensam årsskrift. Från och med 1970 heter den *Språk i Norden*. Skriften fick ny grafisk utformning år 2006. Årsskriften ges ut med stöd av Nordens språkråd och innehåller artiklar om de ämnen som varit aktuella på de nordiska språkmötena samt artiklar och rap-

porter från andra nordiska språkkonferenser. Dessutom finns det bland annat anmälningar om ny nordisk språklitteratur.

Redaktionsgruppen för Språk i Norden består av huvudredaktören Charlotta af Hällström-Reijonen (Finland) samt Rikke Hauge (Norge), Pia Jarvad (Danmark), Ari Páll Kristinsson (Island), Birgitta Lindgren och Hannele Ennab (Sverige). Redaktionsgruppen har haft två möten under 2008.

Språkteknologi

Språkteknologi är ett prioriterat område i de nordiska ländernas språkvårdsarbete. I september 2005 bildades därför Arbetsgruppen för språkvård och språkteknologi i Norden (Astin). Gruppen arbetar med språkteknologi ur ett språkpolitiskt och språkvårdande perspektiv, består av språkvårdare från de officiella språkvårdsorganisationerna i Norden och finansieras av Nordens språkråd. Det långsiktiga syftet med samarbetet är bl.a.

- att stärka det nordiska språkvårdsarbetet med hjälp av språkteknologi
- att verka för att nordisk språkteknologi håller god språklig kvalitet
- att verka för att viktig teknik utvecklas och görs tillgänglig för språken i Norden och anpassas till grupper med särskilda behov även när kommersiella intressen saknas
- att främja samarbete mellan språkvård, forskning och industri i Norden.

Under 2008 har gruppen bland annat hållit två arbetsmöten, arrangerat ett nordiskt seminarium om översättningsteknologi och flerspråkighet samt fungerat som styrgrupp för en utredning av hur språknämnderna kan samarbeta kring hanteringen av språkliga data i sina databaser. Själva utredningen har utförts av personal på Dansk sprogævn. Resultatet av utredningen presenterades på språknämndernas nätverksmöte i september 2008 där ett beslut togs om att 2009 börja arbeta med att ta fram en gemensam terminologi och begreppsbeskrivning enligt utredningens förslag. Utredningen finns att läsa på dsn.dk/rapporter/nordisk_databaseharmonisering.pdf. Mer information om gruppens arbete finns på www.sprakradet.se/språkteknologi.

Nordiska föreningen för lexikografi

Nordiska föreningen för lexikografi, NFL, arbetar för att utveckla ordboksarbetet i Norden och för att främja nordiskt lexikografisamarbete. Föreningen ger sedan

1994 ut årsskriften *LexicoNordica*. Mer information om föreningens verksamhet finns på www.nordisk-sprakrad.no/nfl/htm.

Symposium om ordboksanvändning i Norden

I januari 2008 arrangerade Nordiska föreningen för lexikografi sitt årliga symposium på Schæffergården (Köpenhamn). Symposiet, vars tema var ordboksanvändningen i Norden, samlade deltagare från fem nordiska länder. Sju föredrag från symposiet har publicerats i föreningens årsskrift *LexicoNordica*.

LexicoNordica 15

Nordiska föreningen för lexikografi ger årligen ut årsskriften *LexicoNordica, Tidskrift om leksikografi i Norden*. Temat för årets utgåva är *Ordboksbruk i Norden*. Förutom sju tematiska föredrag från symposiet om ordboksanvändningen i Norden (se ovan), innehåller årsskriften för 2008 två icke-tematiska bidrag: en artikel om lexikografi ur vetenskapsteoretiskt perspektiv och en om att recensera och bli recenserad vetenskapligt. Dessutom finns det tolv omfattande recensioner och anmälningar om nya ordböcker. Förordet och innehållsteckningen finns att läsa på www.nordisk-sprakrad.no/nfl.htm. Där kan man också läsa hela innehållet i äldre utgåvor av tidskriften.

Summary

The Nordic Language Council was appointed by the Nordic Council of Ministers to act as an advisory board responsible for Nordic cooperation in language issues. The Nordic language boards collaborate in many areas through their shared network.

*The Nordic Network arranges conferences and symposiums, maintains a common web site and publishes various reports, as well as the annual journal *Språk i Norden*. The article goes over the activities of the Nordic Network in 2008 and provides information on the main projects and issues handled by the Nordic Language Council in that same year.*